

Дата: 20.10.2023

Урок № 15

Тема. РОЗДІЛОВІ ЗНАКИ ПРИ ПРЯМІЙ МОВІ

Мета: поглибити знання про розділові знаки в реченнях з прямою мовою; формувати загальнопізнавальні вміння знаходити речення з прямою мовою й пояснювати розділові знаки, правильно розставляти розділові знаки й інтонувати речення з прямою мовою; розвивати творчі вміння складати речення з прямою мовою та використовувати їх в усному і писемному мовленні; за допомогою мовленнєво-комунікативного дидактичного матеріалу виховувати у школярів любов до рідної мови, а також відчуття її краси як основи естетичного виховання.

Матеріали до уроку:

1. Аналіз схем-моделей

Розглянути схеми і скласти зв'язну розповідь про розділові знаки при прямій мові.

1. А: «П».	6. «П,— а,— п».
2. А: «П?»	7. «П,— а.— П».
3. А: «П!»	8. «П? — а.— П».
4. «П»,— а.	9. «П! — а.— П».
5. «П?» — а.	10. «П! — а: — П».

2. Коментар викладача.

Пряма мова і слова автора оформлюють на письмі відповідними розділовими знаками:

1. Якщо пряма мова стоїть після слів автора, то перед нею ставлять двокрапку і перше слово починають писати з великої літери. У кінці прямої мови перед лапками ставлять крапку,

крапки, знак питання, знак оклику: *І тихо-тихесенько я промовляла: «Сон літньої ночі! Мені тебе жаль!» (Леся Українка).*

2. Якщо пряма мова стоїть перед словами автора, то після неї ставлять кому, крапки, знак питання, знак оклику, після лапок — тире, а слова автора починають писати з малої літери: *«Цього року, мабуть, урожай буде»,— каже Панас (А. Чайковський).*

3. Якщо слова автора розривають пряму мову, то вони виділяються з обох боків комами і тире, а після них перше слово пишуть з малої літери: *«Рано ти,— каже батько,— закінчив науку» (Остан Вишня).*

4. Якщо слова автора розривають пряму мову, що виражена двома чи кількома реченнями, то після першої частини прямої мови ставлять кому, знак питання, знак оклику і тире, а після слів автора — крапку й тире. Другу частину прямої мови починають писати з великої літери: *«Зажди! —*

просить хлопчина.— Не тікай від мене, візьми мене із собою, перевези!» (Б. Лепкий).

5. Якщо у словах автора, що стоять у середині прямої мови, вказується, що пряма мова буде продовжуватись, то після них ставлять двокрапку й тире, другу частину прямої мови починають писати з великої букви: *«Пізно, Володько,— і додала тим самим легким смішком: — Ех ти, сторож!» (І. Сенченко).*

Виконання завдань творчого характеру на закріплення знань, умінь і навичок

1. Творче конструювання

Скласти по п'ять речень із прямою мовою на застосування різних правил уживання розділових знаків при прямій мові. Схарактеризувати структуру змодельованих речень.

2. Творче моделювання

Прочитати. Завершити речення, доповнюючи їх прямою мовою або словами автора. Розставити необхідні розділові знаки. Пояснити вживання їх.

1. ... ? — запитав Віталік, увійшовши до класу. 2. Вона почервоніла і сказала тихо: 3. ..., — вимогливо зауважила Маргарита Валентинівна. 4. Олена Петрівна показала рукою в бік спортивного майданчика і сказала: ... !
Накреслити схеми речень з прямою мовою.

Домашнє завдання

§43, вправа №7 ст.148 (письмово)

Фото виконаних завдань надсилати мені на електронну пошту
y.levchuk2976@gmail.com

У темі листа вкажіть ваше прізвище, номер групи та № уроку.